

DUYURU

Sayı: 2019/019

BURSA, 11.01.2019

Konu:

ÇOK TEHLİKELİ SINIFTA YER ALAN VE ONDAN FAZLA ÇALIŞANI BULUNAN İŞYERLERİNDE İŞSİZLİK SİGORTASI PRİMİ İŞVEREN PAYI TEŞVİKİNDEN YARARLANILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ

31.12.2018 tarih ve 30642 sayılı Resmi Gazete’de (4. Mükerrer) yayınlanan “Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan Ve Ondan Fazla Çalışanı Bulunan İşyerlerinde İşsizlik Sigortası Primi İşveren Payı Teşvikinden Yararlanılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” ile, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’nun ek 4. maddesi gereğince üç yıl süreyle ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmeyen, çok tehlikeli sınıfta yer alan ve ondan fazla çalışanı bulunan işyerlerine sağlanacak işsizlik sigortası primi işveren payı teşvikinin (işsizlik sigortası primi işveren hissesinin %2 yerine %1 oranından hesaplanması) usul ve esasları belirlenmiştir.

Düzenleme, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alan ve ondan fazla çalışanı bulunan işyerlerini kapsamaktadır.

4447 sayılı Kanunun Ek 4. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Ek Madde 4 -

20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alıp ondan fazla çalışanı bulunan ve üç yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde çalışanların işsizlik sigortası işveren payı teşvik olarak bir sonraki takvim yılından geçerli olmak üzere ve üç yıl süreyle %1 olarak alınır. Ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmesi hâlinde takip eden aydan itibaren bu teşvik uygulamasına son verilir. İşverenler bu fıkrafta öngörülen şartları tekrar sağlamaları ve talepleri hâlinde bu teşvikten yeniden yararlanır. Türkiye genelinde birden fazla tescilli çok tehlikeli sınıfta yer alan işyeri bulunan işverenin 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalıştırılan toplam çalışan sayısı esas alınır.

Bu maddeye göre teşvikten yararlanan işverenlerden birinci fıkrafta belirtilen iş kazalarını bildirmeyenler, iş kazasının meydana geldiği tarihten itibaren yararlandıkları primleri yasal faizi ile birlikte geri öderler ve bu teşvikten beş yıl süre ile yasaklanırlar. Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması hâlinde, şirket ortaklarının tamamı hakkında; sermaye şirketi olması hâlinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında yasaklama kararı verilir. Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları hâlinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları hâlinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir”

1. TEŞVİKTE YARARLANMA ŞARTLARI

Teşvikten yararlanmaya esas şartların sağlanması gereken üç yıllık süre ile teşvikten yararlanılacak üç yıllık süre boyunca işveren, aşağıdaki şartları sağlaması kaydıyla teşvikten yararlanabilir:

- İşyerinin 6331 sayılı Kanununun 9. maddesi kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alması gerekmektedir.
- İşverenin Türkiye genelinde çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde her ay toplamda ondan fazla çalışanı bulunması gerekmektedir.
- Ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmemesi şarttır.
- İşyerinin, İSG-KATİP'e kayıtlı onaylanmış ve devam eden iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin verilmesine ilişkin, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi ya da 29.12.2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğine göre Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar ile yapılmış bir sözleşmesinin bulunması şarttır.

Asıl işveren alt işveren ilişkisi kurulan işyerlerinde, teşvikten yararlanmaya esas şartların sağlanması gereken üç yıllık süre ile teşvikten yararlanılacak üç yıllık süre boyunca alt işverenlere ait işyerlerinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmemesi şarttır.

4447 sayılı Kanununun geçici 19. maddesi, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun ek 1. maddesi kapsamında prim desteğinden veya işsizlik sigortası primini kapsayan diğer sigorta prim teşviki, destek veya indirimlerden yararlanan işverenler aynı ayda aynı sigortalı için bu maddede belirtilen teşvikten yararlanamayacaklardır.

2. TEŞVİKTE YARARLANMAYA ESAS ŞARTLARIN SAĞLANMASI GEREKEN ÜÇ YILLIK SÜRE

Teşvikten yararlanmaya esas şartların sağlanması gereken süre, teşvikten yararlanmaya başlanılacak takvim yılından bir önceki yılın son ayından/döneminden başlanılarak geriye doğru üç yıl olarak hesaplanacaktır.

4447 sayılı Kanununun ek 4. maddesinde takvim yılı esas alındığından anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten (23.04.2015 tarihinden) 2016/Ocak ayına kadar geçen süreye ilişkin işverenler hak talebinde bulunamayacaklardır.

Teşvikten yararlanmaya esas şartların sağlanması gereken üç yıllık süre, bir takvim yılı içerisinde Ocak ayı dışında diğer aylarda ilk defa tescil edilen işyerleri için tescil edildiği tarihi takip eden takvim yılının Ocak ayından itibaren hesaplanacaktır.

3. TEŞVİKTEN YARARLANMA SÜRESİ

Teşvikten yararlanma süresi, işyerinin teşvikten yararlanmaya esas şartları sağladığı üç yıllık süreyi takip eden takvim yılından geçerli olmak üzere üç yıl olacaktır.

Örnek: Tebliğin 4. maddesinde belirtilen şartları 2018/Ocak ilâ 2020/Aralık ayları arasında sağlayan bir işyeri, 2021/Ocak ayı ilâ 2023/Aralık ayları arasında 4. maddede belirtilen şartları sağlamaya devam etmesi halinde bu süre boyunca teşvikten yararlanabilecektir.

4. ÇALIŞAN SAYISININ HESAPLANMASI

Çalışan sayısının toplamda ondan fazla olup olmadığının tespitinde aşağıdaki şartlar aranacaktır:

- a) Çalışan sayısının hesabında, aynı işveren tarafından Türkiye genelinde çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalıştırılan toplam sigortalı sayısı esas alınacaktır,
- b) Asıl işveren alt işveren ilişkisi kurulan işyerlerinde alt işverenin çalışanları asıl işverenin toplam çalışan sayısına veya asıl işverenin çalışanları alt işverenin toplam çalışan sayısına dahil edilmeyecektir,
- c) 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim ile yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim sırasında tamamlayıcı eğitim ya da alan eğitimi gören öğrenciler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde görevli bursiyerler ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca üniversitelerde kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar, Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen eğitimlere katılan kursiyerler ile toplum yararına programlara katılanlar, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular çalışan sayısının hesabında dikkate alınmayacaktır,
- ç) İşyerinde çeşitli nedenlerle ay içinde çalışması bulunmayan ve ücret ödenmeyen sigortalılar toplam çalışan sayısına dahil edilecektir,
- d) Her bir ayda Kuruma verilmiş asıl ve ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalı sayısından, iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalı sayısı düşülecektir,
- e) Ay içinde işe giren veya işten çıkan sigortalılar, toplam sigortalı sayısına dahil edilecektir,
- f) Kamu kurum ve kuruluşlarının çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde, sadece 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bildirilen sigortalılar toplam çalışan sayısına dahil edilecektir.

Örnek: Her ay 8 gün süreyle 21 çalışan istihdam eden A işyeri, çalışan sayısının hesabı bakımından teşvikten yararlanmaya esas şartları sağlamaktadır.

Örnek: Her ay 30 gün süreyle 10 çalışan istihdam eden B işyeri, çalışan sayısı bakımından teşvikten yararlanmaya esas şartları sağlamamaktadır.

5. TEŞVİKTE YARARLANMAK İÇİN SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNCA YAPILACAK İŞLEMLER VE BAŞVURU

Tebliğin 4. maddesinde belirtilen şartlardan birinin sağlanmaması nedeniyle teşvik uygulamasına son verilmiş işverenler dışında teşvikten yararlanmak isteyen işverenler için başvuru şartı bulunmamaktadır. Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri/Sosyal Güvenlik Merkezlerine herhangi bir belge ibraz edilmesine gerek bulunmamaktadır.

İşyerinin, teşvikten yararlanılacak takvim yılından önceki üç yıl süreyle bu Tebliğin 4. maddesinde aranılan tüm şartları sağlayıp sağlamadığı kurum sistemi tarafından otomatik olarak kontrol edilecektir. İşyerinin söz konusu şartları sağladığının tespit edilmesi durumunda, işveren takip eden takvim yılından itibaren üç yıl süreyle bu teşvikten yararlanabilecektir.

Teşvikten yararlanılan üç yıllık sürede, teşvikten yararlanma şartlarından herhangi birinin kaybedilmesi durumunda, teşvikten tekrar yararlanılabilmesi için işverenin başvuruda bulunması gerekmektedir. Başvurular, teşvikten yararlanılacak takvim yılından önceki yılın son gününe (Aralık ayının son günü) kadar işveren sisteminden “Çok Tehlikeli İşyerleri İçin İşsizlik Sigortası Primi Teşvik Yönetimi” ekranından yapılacaktır. Sistem tarafından gerekli kontrolün yapılmasının ardından başvuru onaylanacaktır.

Örnek: 2021/Ocak ila 2023/Aralık döneminde bu Tebliğin 4 üncü maddesinde belirtilen şartları sağlayan M işyeri 2024/Ocak ayında teşvikten yararlanmaya başlamıştır. M işyerinin çalışan sayısı 2024/Mart ayında 10'dur. İşyerinin teşvik uygulamasına 2024/Mart ayından itibaren son verilecektir. M işyeri 2025/Ocak ila 2027/Aralık ayında 4 üncü maddede belirtilen şartları sağlaması ve işverenin 2027/Aralık ayı sonuna kadar işveren sisteminden “Çok Tehlikeli İşyerleri İçin İşsizlik Sigortası Primi Teşvik Yönetimi” ekranından başvuru yapması halinde 2028/Ocak ayında teşvikten tekrar yararlanmaya başlayabilecektir.

Teşvikten yararlanılacak üç yıllık sürede her bir ayda, işverenin Türkiye genelinde ondan fazla sigortalısı olup olmadığı hususu aylık prim ve hizmet belgelerinin Kuruma gönderilmesi sırasında kurum sistemi tarafından tespit edilemediği için, bu husus, aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal verilme süresi sona erdikten sonra, aynı işverene ait çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinden aynı aya ilişkin verilen tüm aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalı sayısı kontrol edilmek suretiyle sistem tarafından tespit edilecektir. Ancak, teşvikten yararlanmaya başlayan işverenlerin, teşvikten yararlanma şartlarını taşıyıp taşımadıklarını teşvikten faydalandığı süre boyunca kontrol etme sorumluluğu bulunmaktadır.

6. TEŞVİKİN HESAPLANMASI

Tebliğin 4. maddesinde aranılan şartların kurum sistemi tarafından otomatik olarak kontrol edilmesinin ardından, işsizlik sigortası primi işveren payı, teşvikten yararlanmaya esas şartların sağlandığı üç yıllık süreyi takip eden takvim yılının başından itibaren üç yıl süreyle her ay/dönem için ilgili ayda Kuruma bildirilen sigortalılara ilişkin prim ödeme gün sayısı dikkate alınmak suretiyle prime esas kazançlar üzerinden %1 olarak hesaplanarak tahsil edilecektir.

Örnek: Teşvikten yararlanan A işyerinin 2019/Ocak ayında her biri 30 gün çalışan 20 sigortalıyı toplam 80.000 TL prime esas kazanç üzerinden bildirdiği varsayıldığında, 2019/Ocak ayında bu sigortalılara ilişkin $80.000 \times 0,01 = 800$ TL işsizlik sigortası primi işveren hissesi uygulanacaktır.

7. TEŞVİK UYGULAMASININ SONA ERDİĞİ HALLER

Teşvikten yararlanılacak üç yıllık sürede aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birinin oluşması halinde teşvik uygulamasına son verilecektir:

- İşyerinin tehlike sınıfının çok tehlikeli sınıftan tehlikeli veya az tehlikeli sınıfa dönüşmesi halinde tehlike sınıfı değişiklik tarihini takip eden ay/dönem başından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilecektir,
- Çalışan sayısının on ve altına düşmesi halinde, çalışan sayısının on ve altına düştüğü ay/dönem başından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilecektir,
- Ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmesi halinde, ilgili durumun Bakanlıkça veya Kurumca tespit edildiği tarihi takip eden ay/dönem başından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilecektir,
- İşyerinin, İSG-KATİP'e kayıtlı onaylanmış ve devam eden iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin verilmesine ilişkin, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi ya da İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar ile yapılmış bir sözleşmesinin bulunmaması halinde, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin alınmadığı aybaşından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilecektir.

Teşvikten haksız olarak yararlanma durumunun olması halinde işverenlerin eksik ödedikleri işsizlik sigortası işveren hissesi primleri gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte işverenden tahsil edilecektir.

İşsizlik sigortası primi işveren payı teşvikinden yararlanma süresinde işyerinin kapanması halinde, işyerinin 5510 sayılı Kanun kapsamından çıktığı tarihten itibaren teşvik uygulamasına son verilecektir. Bu işyeri herhangi bir hak iddiasında bulunamayacaktır.

Teşvikten yararlandıktan sonra, teşvikten yararlanmaya esas şartların arandığı üç yıllık sürede veya teşvikten yararlanılan üç yıllık sürede, ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazasının meydana gelmesi hariç, tebliğin 4. maddesinde belirtilen diğer şartların sağlanmadığının tespit edilmesi halinde, eksik ödenen işsizlik sigortası işveren hissesi primleri işverenlerden tahsil edilmeyecektir.

Teşvikten yararlandıktan sonra, teşvikten yararlanmaya esas şartların arandığı üç yıllık sürede veya teşvikten yararlanan üç yıllık sürede, tebliğin 4. maddesinde belirtilen diğer şartlar hariç ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazasının meydana geldiğinin tespit edilmesi halinde, teşvikten yersiz yararlanılmış sayılacağından, teşvikten yararlanan tüm aylara ilişkin ödenen işsizlik sigortası işveren hissesi primleri gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte işverenden tahsil edilecektir.

Teşvikten yararlanmaya esas şartların arandığı üç yıllık sürede veya teşvikten yararlanan üç yıllık sürede, tebliğin 4. maddesinde belirtilen şartlardan herhangi birinin sağlanmaması nedeniyle bu teşvikten yararlanamayan veya teşvik uygulamasına son verilen işverenlerce, teşvikten yararlanmadığı sürelerle ilişkin, tebliğin 4. maddesinde belirtilen tüm şartların sonradan sağlanması ve işverence talepte bulunulması halinde geriye yönelik bu teşvikten yararlanamayacaktır.

Asıl işveren alt işveren ilişkisinin kurulduğu işyerlerinde, asıl işverene bağlı alt işverenin işyerinde ölümlü veya sürekli iş göremezlik ile sonuçlanan iş kazası yaşanması halinde alt işverenin ve asıl işverenin teşvik uygulamasına son verilecektir. Asıl işverenin işyerinde ölümlü veya sürekli iş göremezlik ile sonuçlanan iş kazası yaşanması halinde alt işverenin teşvik uygulamasına son verilmeyecektir.

8. TEŞVİKTE YASAKLAMA

Teşvikten yararlanan işverenlerden, ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazalarını bildirmeyenlerin veya geç bildirenlerin kapsama giren tüm işyerleri için iş kazasının meydana geldiği tarihten itibaren eksik ödedikleri işsizlik sigortası işveren hissesi primleri, gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilecektir. Bu işverenler, teşvikten iş kazasının tespit edildiği tarihi takip eden aydan itibaren beş yıl süre ile yasaklanacaklardır.

Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin;

- Şahıs şirketi olması halinde, şirket ortaklarının tamamı hakkında,
- Sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında,

yasaklama kararı verilecektir.

Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilecektir.

Yasaklama kararı verilen işverenler beş yıl süreyle teşvikten yararlanamayacak, yasaklı olduğu sürece teşvik başvurusu yapamayacak, başvuru yapanların başvuruları dikkate alınmayacaktır.

Yasaklama kararı verilen işverenler, beş yıl dolduktan sonra takip eden üç yıl için 4. maddedeki şartları sağlamaları ve talep etmeleri halinde teşvikten tekrar yararlanabilecektir.

Asıl işveren alt işveren ilişkisinin kurulduğu işyerlerinde bu madde kapsamında alt işverene verilen yasaklama kararı asıl işverene de uygulanacaktır. Asıl işveren için verilen yasaklama kararı alt işverene uygulanmayacaktır.

9. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜK

Tebliğin 4. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan teşvikten yararlanmaya esas şartların sağlanması gereken üç yıllık süre boyunca; işyerinin, İSG-KATİP'e kayıtlı onaylanmış ve devam eden iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin verilmesine ilişkin, iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ya da İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar ile yapılmış bir sözleşmesinin bulunması şartı, bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra aranacaktır. Bu Tebliğin yayımından önceki tarihler için bu şart aranmayacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında tebliğin 4. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen yükümlülük, 6331 sayılı Kanunun 38. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan yürürlük tarihine kadar aranmayacaktır.

Tebliğin "Teşvikin hesaplanması" başlıklı 9. maddesi 01.01.2019 tarihinde, diğer maddeleri ise yayını (31.12.2018) tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Saygılarımızla,

BİROL CİHANOĞLU
Yeminli Mali Müşavir

(*Duyularımızda yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem yapmadan önce ve sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için Yeminli Mali Müşavirliğimiz ile iletişime geçebilirsiniz.